

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.
gész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	
fél évre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			

Latinovits Pál.

Zombor, szeptember 18.

Évtizedekig a közpályán működni bőven elégséges arra, hogy az embernek tehetségét, erélyét és minden más jó tulajdonságát próbára tegye. Ennyi idő elég a cselekvésre, a tetre, s elégséges arra, hogy a rátermett egyén áldásos eredményeket mutathasson fel.

Latinovits Pálnak közéleti működése a hozzáfűzött várakozásnak mindenben megfelelt.

Mikor a királyi kegy 1901. évi december hó 12-én a főispáni székbe emelte, vármegyénk s városunk közönsége lelkes örömmel üdvözölte s ama meggyőződése, hogy benne nagytehetségű, lankadatlan tetre vágyó vezető egyént nyer, valóra vált.

Amit egy megye, egy város első vezéréől kívánhat, azt mind fellelte Latinovits Pálban. Soha egy percre sem vesztette szem elől hármass jelszavát, amelyet installációja alkalmával hangoztatott „jog,

törvény és igazság.“ Nem volt ügy, amely iránt élénken ne érdeklődött volna s ne érdeklődne; az érdeklődése eredményekben gazdag, mert párját ritkító kitartással, fáradtságot nem ismerő buzgósággal, szívós akaratereővel cselekszik és dolgozik. Nem egy nagy koncepcióju alkotás hirdeti főispáni működését. Az árvatári ügyek végleges rendezése; az árva- és szeretetház alapnak megszüntetésével egy szőlőszeti s gazdasági internátus felállítása, a zentai hidügy, a községi alkalmazottak nyugdíjintézménye, amely még ma is egyedüli az országban, a tisztviselők fizetésének rendezése 1904-ben, a gazdasági egyesületnek fellendítése, a Szilágyi és Schweidel szobor felállítása, a karmelitarend jelenlegi templomának felépíttetése mind az ő fáradhatlan buzgóságának és utánjárásának látható eredményei.

Még ma is, midőn évekkel ezelőtt megszűnt e vármegyének főispánja lenni, a maga ideális

magasztosságában teljesíti köteleseit szülőmegyéje iránt. Saját személyes ügyeinek rovására, saját egészségének kockáztatásával is arra törekszik, hogy a közjót szolgálja s hogy egyeseknek és az összeseknek egyaránt elősegítse jogos, törvényes és igazságos érdekeit.

Ilyennek ismeri őt nemcsak a mi közönségünk, de az ország intéző körei is.

A napokban, amikor az Agrár bankon Radovánovits halálát jelezve, megjelent a gyászszászoló, futó tűzként járta be a várost az ő halálhíre. Az alaptalan halálhír nyomán — mondják — hosszú, boldog élet fakad s ime a rákövetkező napon már a hivatalos lap meghozta a mindnyájunknak örömdetes hírt, hogy Latinovits Pált ő császári és apostoli királyi felsége legfelsőbb elhatározásával a közügyek terén teljesített kiváló szolgálatai elismerésül a Lipórend lovagkeresztjével tüntette ki.

Ez a kitüntetés, mint számta-

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer és csemege üzlete ZOMBOR. Kávé és tea behozatal a termelő országokból.

Miért fölőseges ma már, hogy kávé és tea szükségleteit
:: : a fővárosban vagy Trieszti cégeknél szerezzé be? ::

Mert fenti cég nagyarányu forgalma révén ezen cikkekét nagymennyiségben egyenest
a termelő országokból szerzi be, és így módjában áll bármily nagy Import-céggel
:: : a versenyt felvenni, oly módon, hogy a LEGFINOMABB minőségű ::

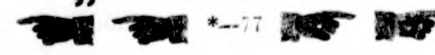
KÁVÉT vagy TEÁT

aránytalanul olcsóbban szállítja mint a trieszti stb. cégek.

ÁLTALÁNOS KÖZKEDVELTSÉGNEK ÖRVENDŐ

„COLUMBIA“ pörkölt kávéink árjegyzéke:

„COLUMBIA“	igen finom keverék	1 kilo	. . .	3-60 K
„	Sebastiano	1 kilo	. . .	4-— K
„	Ceylon	1 kilo	. . .	4-40 K
„	Kingston	1 kilo	. . .	5-— K
„	Karlsbadi	1 kilo	. . .	6-— K
„	gyöngykávé	1 kilo	. . .	4-40 K

1 postacsomag 4 1/2 kilo vételnél bérmentve. Kérjen árjegyzéket!

lan más, bizonyára mit sem fog változtatni az ő puritánságán. Ő ezentul is az marad, aki volt. Mindenkit meghallgat szívének végtelen jóságával s nehéz munkája közben csak akkor érzi jól magát, ha valakinek ügyét az igazság határain belül kedvezőleg kijárhatja.

Általánosan ismert szerénysége elvonul a hangos ünnepeltetés elől, de az igaz tisztelet és szeretet elvonultságában is felkeresi e vármegye közönsége, tisztelői és barátai részéről, akik a legbensőbbben Isten áldását kérik további hasznos, közéleti működésére.

Téves fölfogások a közép- és felsőiskolai oktatásról.

Most, hogy az iskolaév megkezdődött, hogy úgy a kis mint a nagy diákok összeszedik sátorfájukat s kit erre, kit arra visz az útja, folyton halljuk a felületesen ítélők laikus, sőt már izetlen okoskodását, hogy hát sok az iskola, nem kellene annyi középiskola, sőt a két egyetem is sok, mert sok proletárt termelnek, sok kaputos embert eresztnek világgá, az ipar, a kereskedelem, sőt már a földművelés is nemcsak hogy nem emelkedik, nem halad, hanem ma-holnap a tönk szélére jut stb. Ilyen lamentálásokat bőven hallunk, mert valami tudakosféle alak kibökte ezt a boldog-boldogtalanabb említett badar frázissal. Az iskola, nem is volt, nem is lesz soha sok iskola. A népiiskola annyira kevés, hogy egy rakás gyerek nem jut iskolához és

némelyik tanító 80—120 gyermeket akarna megtanítani a betűre, az olvasásra, ha tudna, de nem tud, mert a gyermekcsereg nem birkaakol, amelyet egy jól betanított juhászoktató is meg tud őrizni a veszedelemtől. Igenis a gyermekkel foglalkozni kell, már pedig ott képtelenség a tanítás s még inkább a nevelés, ahol 60-on felül is van gyermek egy osztályban, főleg a népiiskolában.

És hány középiskola van, a 211 közül bizonyára kétharmada olyan látogatott, hogy az alsó I—IV. osztályokban vagy párhuzamos osztály van, vagy pedig 50—60, sőt 70 tanuló is szorong egy-egy osztályban, nem is szólva a budapesti vagy a nagyobb városi középiskolákról, ahol valóságos ökölharc vagy életveszedelem közepette lehet csak a szülőknek gyermekeiket beírni.

Hol van tehát az a sok középiskola, ha ilyen állapotokat észlelünk? Vagy talán nem is azt akarják mondani illetőleg érteni a sok középiskolán, hanem mást, pl. hogy a középiskola csak a kiváltságos, ugynevezett kaputos-uriosztály gyermekei számára emelődtek és nem a misera plebs, a földművelő s iparos gyermekei számára? Valószínűleg ezt célozza sok, könnyen ítélő, nem humánusan gondolkodó és a korral haladni nem akaró alak, akinek fáj talán, hogy az az egyszerű paraszt vagy iparos fiu is belekóstol a középiskolába s hogy sok kényes urficskát alaposan lepipál szorgalmával s tehetségével. De hát szabad világban élünk, így hát szabad a verseny is és bárkinek is joga van gyermekét, született bár kunyhóban vagy istállóban, megtanítani a betűre, sőt többre is, ha tehetség, szorgalom van benne.

A proletárizmust nem az terjeszti, hogy a legszegényebb is iskoláztatja a csemetéjét, ha megvan benne a tehetség — mert ha nincs, a szegény ember nem is erőlteti — hanem az a téves fölfogás, hogy jobbmodu polgártársunknak — legyen az kereskedő, földbirtokos vagy hivatalnok ember — nem kellene erőszakolni gyarló tehetségű, sokszor haszontalan, elkényeztetett nebulóját a középiskolára vagy éppen az egyetemre, ha szerencsésen átevezett tömérdek protekcióval az érettségig.

Itt a bibi! Az ilyen gondolkozásu apa vagy mama elájulna, ha kalapácsot, fűrész vagy ollót látna drága csemetéje kezében. Hanem igenis keresztülhajtja a négy, nyolc osztályon, sőt az egyetemen is sokszoros bukással is, s ha ez megtörtént, nagy összeköttetés, hatalmas protekció biztosan bejuttatja olyan állásba, ahol — ha koplalni kell is — megtekintetesurazzák, sőt meg is nagyságolják. Ez szüli a proletárizmust, mert sok jó tehetségű, szorgalmas, de protektor nélkül levő s bizonyára jobban beváló ifju leszorul ama kegyelt és a mai társadalom bűnös manipulációjával odacseppentett, de nem odavaló alakok mellett. Vagy talán ez nagyítás? Nézzünk csak körül s rettenetesen sok példát találunk a mi édes magyar hazánkban, ami ez állításunkat igazolja.

Aki birja, az marja. A hatalmi érdek, egymás szekerének tolása, bűnös szövetkezés a becsületes szándék és törekvés ellen, mások megmarása, sárba tiprása csakis azért, hogy „én” legyen a hős, a legény a gáton, de hogy micsoda erkölcsi fegyverekkel vagy milyen anyagi eszközökkel vivom ki azt, az nem jön számításba. Az erkölcs, a tisztességérzet az mellékes!

Ő az . . .

Irtta: Szabó Pista.

(Vége.)

— Hiszen épen ez volt a bökkenő! Sokszor éjjeleken át nem hunytam le a szemem. Folyton ezek a gyötrő gondolatok foglalkoztattak. Hol találkozhatnék vele? Hogyan adhatnám tudtára azt, ami a szívemet, a lelkemet oly ólomsúlyal nyomja? És ha elmondok neki mindent, vajjon nem utasíthatna-e vissza teljes joggal azok után, ami közöttünk történt? Egy éjjel aztán, mikor lázas kezeimmel könyvtől ázott párnámat meg akartam fordítani, egy levelet találtam ott. Lámpát gyújtottam. Az ő írása volt. Bucsuzott tőlem. Azt írta, hogy nem maradhat tovább nálunk, mert érzi, hogy a közelemben megörlene . . . Hogy mi történt ezután velem, azt nem tudom. Csak arra eszméltem, hogy újra ágyban vagyok. Betegnek kellett lennem, mert az orvos volt mellettem. Apa és anya féltő pillantással figyelték minden mozdulatomat. Később tudtam meg tőlük, hogy Gyuszi csakugyan eltűnt a házunkból s azóta nyoma veszett. Nem tudták, hogy mi vihette rá a derék fiut a szökésre. Azóta őrzöm ezt a titkot. Te vagy az első, akinek elárultam . . . Katinka a kezét tördelte. Sirt.

— És elfeledted azóta? — kérdezte a leány.

— Nem . . . soha! . . .

— Nem értem . . . — szólt Juci eltűnődve.

— Figyelj ide, majd megérted! Évek multak. Nagy lány lett belőlem. Abban a korban voltam, mint te most. A kérők úgy settenkedtek körülöttem, mint az éhes farkashordák a vad víz-szigetek körül . . . Nem sokat keresgéltem közöttük, egyenesen a bátyádat választottam . . .

— Pistát szeretted meg?

— Nem . . . Okos lánynak ismerlek; ezt is elmondom neked . . . Csak férjemül választottam. Csak e hivatás betöltésére jelöltem ki. Hogy miért? azt talán épen olyan különösnek találod, mint egész eddigi dolgaimat . . . Azért, mert Pista szakasztott mása volt Gyuszinak és mert éreztem, hogy Pista nélkülözhetetlen — az emlékeimnek! Lassan, alig észrevehetően azonban a mult jelenné, az álom valósággá változott és én — megszerettem a férjemet! . . .

— Furcsa! — szakadt ki a csodálkozás moraja a Jucika száján.

Kinn az ablak alatt halk suttogás. A fiuk

készülnek a serenatára. Egyik megadja a hangot. A többi halkan zümmögi utána. És lágyan, remegőn megszólal egy szóló hang, a többi csak kíséri:

Emlékszel-e? Midőn karomba
Órók szerelmet esküvel?
Feledve lón az eskü nyomban,
Róla csupán szívem beszél! . . .

A leheletszerű, halk hang mind erősebb, ércesebb lesz. Végre fölszillan a tüneményes bariton . . . Jaj, be szép! Bent a szobában kigyul a gyertyaláng . . . Meghallották! . . . Az ablakrésen át felénk, reszkető csikban suhan ki a vak éjbe az áruló fénysugár . . . Katinka lassan leszáll az ágyról és az ablak-tábla mögül elfogultan, éhes boldogsággal hallgatja ezt a hangot. Szemei szikráznak az örömtől. A nézésük tüzes villám. Az oroszlán szemei világítanak így éjjel! . . . A gyönyörű bariton újra megszólal:

— Emlékszel-e . . .

Az asszony térdre hull. Kezeit, mintha imára kulcsolná, az ég felé emeli, aztán a kebléhez vonja, szorosán, mereven és így suttogja, sziszegi átszellemlülve:

— Oh Ég, ő az . . . az ő hangja ez!

— Kién?

— A Gyuszié . . .

Tehát nem a középiskolák sokasága terjeszti proletárizmust, mert hiszen nincs sok iskola, ha sokkal több a tanuló bennük, mint kellene, hanem terjeszti a szülők téves, balga fölfogása, melyel szentül azt hiszik, hogy a kalapács, a fűrész, a rőf stb. gyermekük kezében szégyent, gyalázatot hoz a családra és rokonságra, míg ellenben egy irtó állás is, melyben már cylinderbe nyomhatja üres koponyáját, uraságot nyújt. Ez a rákfenéje a mai társadalomnak.

Oda kell hatni, azt kell megértetni a mai gyermekkel, hogy nemcsak a toll, főleg tehetetlen nyeglék kezében, hanem az iparos szerszám is megbecsülendő. Hiszen nincs függetlenebb, nincs megelégedettebb egyén manapság, mint a szorgalmas, jóra való iparos, kereskedő, akinek nem parancsolót-hat, vagy tiz principális, hanem ő az ur s akként cselekszik, amint neki tetszik, amint neki jólesik.

Mennyivel más a fölfogás a művelt Németországban és Angliában. Ott a fiu elvégzi a középiskolát, az egyetemet s aztán vigan beáll atyja üzletébe s nem restelli a kötenyt fölkötni s alkalmazottjaival együtt reggeltől-estig szorgalmasan dolgozni. Ezért nem nézi le senki s éppen olyan tekintélye van, mint annak a birónak, tanárnak, orvosnak, akikkel a legjobb baráti viszonyban él, velük társalog, velük beszél meg városa, országa ügyeit stb. s nem vetik szemére iparos vagy kereskedői voltát még akkor sem, ha nem végzett volna annyi iskolát, mint amazok. Minálunk keleten hogy áll a dolog ebben a tekintetben? Csehül áll! Egy 5—600 forintos irtókocskára már félvállról nézi azt az iparost vagy kereskedőt s a világerő sem ülne vele egy asztalhoz, mert hiszen ez nagy uri tekintélyén igen

nagy csorbát ütne. Nálunk ebben nyilván az ugynevezett civilizáció.

Innen van az ipar, a kereskedelem iránt való ellenszenv, ezért hajhásza közönségünk legnagyobb része az uraságot nyújtó hivatalnoki pályát. Még a polgári iskolából kikerültek is, akiknek igazi hivatásuk az ipari és kereskedelmi pályára való lépés volna, az ugynevezett hivatalnoki pálya után kapkodnak. Természetes, hogy ilyen körülmények között minálunk több az eszkimó, mint a főka.

Tehát nem az iskolák sokaságában van itt a baj, hanem a badar, az ostoba fölfogásban, mely társadalmunk legnagyobb része ural. Tanítsuk gyermekeinket nagyon is, de nem azon célból, hogy mindegyik tollal keresse a kenyerét; a kalapács, a fűrész, az olló, a rőf igen sokszor elégedettebb állapotot teremt, mint az a másoló és gyakran éhes gyomor mellett sercegő toll, mely a mai értelemben vett s urnak csufolt alak kezében remeg.

Most az iskolaév küszöbén jól jegyezzük meg ezt mi szülők, akik gyermekeinket iskolába küldjük. A nagyzás, az urhatnomság ördögét öljük ki lelkünkől, de irtsuk ki szülőteink szívéből is. Készítsük elő őket az életküzdőre, a túsra, szenvedésre, mert sok, ugynevezett proletár annak tulajdoníthatja elégedetlenségét, tehetetlen vergődését az élet forgatagában, mert szüleik nem a való életre, hanem légvárák építésére nevelték őket.

A majomszeretetet váltsa föl a rideg valóra irányítás, mert hiszen nem a tündérmesék világában, hanem a mindennapi kenyérért egymással folytatott erős küzdelemben élünk. **Sz. S.**

Zombor egészségügye.

A város tisztii főorvosa, dr. Danninger Ádám a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen a múlt óról szóló közegészségügyi jelentését a következőkben adta elő:

Városunkban a közegészségi állapot nem volt eléggé kedvező e hónapban, mert a ragályos kórok közül ronesoló toroklob előfordult 3 esetben, járványos fültömrigylob 1 esetben, vörheny 3 esetben, kanyaró 1 esetben, hasi hagymáz 9 és kiütéses hagymáz 1 esetben. E betegségek tovaterjedésének megállítására a szükséges óvintézkedések meg lettek téve.

Az általános kórmozgalom eléggé élénk volt; az orvosi praxisban leginkább az emésztési szervek heveny hurutos bántalmi fordultak elő.

A népmozgalmi adatok nem voltak kielégítőek, amennyiben 78 halálesettel szemben 80 volt az élveszületett gyermekek száma; ezek közül 72 törvényes és 8 törvénytelen volt.

Nevezetesebb halálokok a következők voltak: Veszületett gyengeség 4 esetben, ránggörcsök 16, bélhurut 19, tüdőgyulladás 2, tüdőgümőkór 14, vizibetegség 3, aggaszály 4 esetben; egyéb természetes halálok 14 esetben. Külerőszak okozta halál 2 esetben.

Orvosrendőri szempontból meg lettek több ízben vizsgálva a piaci élelmi és élvezeti cikkek, a piaci hal, a tejesarnokok, tejtermékek, gyümölcsfélék, cukrászdák, mézarszékek és szikvizgyárok. Az eredmény a következő volt: Az élelmi és élvezeti cikkek közül a piaci tejfel és turó, miután piszkos jég volt beléjük keverve, nagyobb mennyiségben lett foglalva. Több kocsi (talán 20—25) dinnye és gyümölcs, mivel éretlen volt, szintén lett foglalva, illetve annak eladása a piacról letiltva. A tejesarnokok, a szódavizgyárok és mézarszékek elég tiszták voltak. A hal elég friss volt.

Koleragyanus eset eddigelő városunkban nem fordult elő.

* * *

Ezzel kapcsolatban az ártézi kutak gyenge vizadó képességére vagyunk kénytelenek rámutatni. A belvárosi, a cservenkai, valamint a bánáti ártézi kutak a vizet már csak cseppenként szolgáltatják. Nem egyszer

— Hallucinálsz! A Pista énekel!

— Nem... nem... ez ő!

Katinkának nyitva maradnak gyönyörű, meggyiszinpiros ajkai. Érzéki, mámoros bizsergés fut végig a tagjain. Ajkszélein enyelve játszadozik a sírás és nevetés. Könyei kikandikálnak a szempillái alól. Kíváncsiak, mi lehet az, ami kis gazdájukat annyira meghatja. De ők nem értik meg ezt, nekik nincs — szívük.

— Ó az! — suttogja a nő újra halkán, túlradó boldogsággal.

Juci az ágyban ül. A sógornőjét nézi. Aztán újra a gondolatai kötik le figyelmét.

— Ó az! hallik újra az epedő hang és könyvek borítják el az ábrándozó asszonyka szépséges szép arcát.

Az ének utolsó akkordjai is elhangzottak már. A távolodó léptek zaja is elült. Újra csend borult a szobára. Katinka azonban még mindig ott ül féltérdre ereszkedve és elmélázva dudolja:

... Feledve lőn régmúltak bűje,
Róla csupán szívem beszél!...

Ajtócsapódás veri fel álmodozásából. Pista jön haza. Gyorsan az ágyban terem és duzzogva mormolja a fogai közül:

— A korhely! Most kell hazajönnie!

Már az előszobában hallik a Pista borkáló lépteinek lassu csoszogása. A fiu andalogva, halkán suttogja, de azért érces baritonjára ráismerni:

... Emlékszel-e, megláttál újra,
Sarkon fordultál, s elmenél...

Katinka összehorzdott. A visszaemlékezés most oly kajánul hamisan borzongatta meg a hátát. Ösztönszerűleg a szeméihez kapott. Mintha már rég várta volna az urát. Epen ebben a pillanatban lépett be Pista.

— Még mindig ébren?

— Nem tudtam aludni nélküled.

Pista nem vette észre Katinka zavarát. Ez tovább csacsogott:

— Tudod, olyan furesa volt egyedül kettőnknek... Aztán ezek a te pajtásaid is kiméletesebbek lehetnének. Ugy ránk ijesztettek!

— No, de azért ugy-e, nem haragsztok?

— Ez egyszer elnézzük a dolgot, de máskor... és hamiskásan intett féddőleg habfőhöz kezével.

— Jó... jó... nevetett Pista.

Aztán, mikor a kabátját levette, önfeledten dudolni kezdte:

— Emlékszel-e...

— Hej, gyerekek! Hányszor dudoltam ezt a nótát nevelőkoromban egy barnahaju, bogárszemű kis leánynak! A kis kegyetlen meg csak figyelemre sem méltatott...

Katinka egészen a takaró alá temetkezett. Ugy remegett a saját férjétől. Fél a felismeréstől.

— Jó éjt, Katinkám, édesem!

Az asszonyka egy percre elfeledett mindent, multat, bánatot, keserűséget.

— Jó éjt, Gyuszim, egyetlenem! — lihegte és forrón magához ölelte a férjét, rossz Gyusziját.

Mikor Pista magukra hagyta őket, Juci odahajolt Katinka fölé és a fülébe sugta:

— Látod, édesem, a te szerelmednek még nincs vége... Éltesd költészedet csak most kezdődik!

Pista pedig magányos szobájában az ágyra dőlve kelleltenül pőfekte szivarja füstjét.

— Pech! A hangom, az átkozott gyalázatosan elárult — dörmögte félálmosan. No, de se baj! Titokzatos szökésemet észrevetlen visszaszökésemet feledtetni Katinkám szívében.

És nagyot ásított.

történik meg, hogy a várakozó cselédek egész kedélyesen meg-megütögetik a kifolyó csövet, hogy nagyobb buzgalomra serkentsék. Egy igazán kedélyes vízmerítésről kell itt beszámolnunk. Ugyanazon a napon, amelyen agilis főkapitányunknak a kolera elleni védekezésre vonatkozó módozatai az utcáiridető-tábláin napvilágot láttak, a belvárosi ártézi kut Kossuth Lajos-utca felé eső gyűjtő medencéje tetején egyenruhás alakok kannákkal a kezükben jelentek meg. Hosszas tanakodás után — mivel a főcső nem folyik, csak könyezik — a medence tetejét felnyitották s az egyik a medencébe leszállva, a kannákat megmerítette s a kívül várakozó — eláruhatjuk — városi hivatal-szolgáknak kiadogatta.

A kanna egész nap jéggel megtöltött dézsában áll a folyosókon, a jég nem mújég, a jégvermet a csatorna vagy bara vizéből, mely egyedül szolgáltat jeget Zomborban, gyűjtik, ettől pedig tavaly ősszel s most ismét óv bennünket a főkapitány rendelete. Ezt a kannát mártják bele a medencében gyűjtött vízbe. Nem fertőzhetik meg ezzel az egész medencét? Nem fertőzheti meg a vizet a medencébe leszállt ember cipőtalpáról behulló szemét? Több gondot kérünk különösen olyanoktól, akik hatósági szolgálatban állanak s azok intézkedéseiről első sorban értesülnek s némileg hivatva vannak az egészségügyi szabályok megtartása felett örködni.

Kérjük a főkapitány és főorvos urat, akinek körültekintő buzgóságát csak méltatni tudjuk, hogy alkalmilag a vízfordók kocsijait is szemléljék meg.

H I R E K.

Liszt-émlékünnepély.

A szabad lyceum városunkban az általános műveltség terjesztésének szolgálatában utólérhetetlen szép eredményeket ért el s a lyceum vezetősége minden alkalmat megragad, hogy közönségünk tudomány-szomját minden irányban a legteljesebb mértékben kielégítse. Nincs az irodalomnak vagy művészetnek olyan ága, amelyet a lyceum programjába eddig is fel nem találhatnánk. A történelmi, a gazdasági, a geológiai, a geographiai, képzőművészeti, a zeneirodalmi stb. mind-mind előadásainak tárgyát képezi.

Valljuk meg azonban őszintén, hogy valamennyi tudományág közül egyedül a zeneirodalom művelőinek bemutatása töltötte meg mindenkor zsufolásig az előadói termet. Az elmúlt években Schubert, Schumann vagy Kerschler az egyházi zene ismertetések orrasi hallgatósága akadt s minden hízegés nélkül mondhatjuk, hogy az előadás keretében helyet foglalt zeneszámoknak bemutatása oly művészi magaslaton állottak, amelyekhez fogható a provinciális városokban alig akad.

A lyceum fáradozása termékeny talajra hullott, mert a jó példa ime megteremtette, hogy ma már más egyesületek is igyekeznek népies előadások keretében az általános műveltség terjesztéséhez erejükhez mérten hozzájárulni. A róm. kath. legényegyesület és az ipartestület is tagjai szórakoztatására gyakran oktató előadást rendez.

A szabad lyceum vezetőségének egy újabb hosszas fáradozással elért szép eredményéről számolhatunk be.

Az országban, különösen a fővárosban október hó második felében sorozatos előadásban kerülnek nagy hazánkfának, Liszt Ferencnek művei bemutatásra. Műveit legképzettebb zeneszeink és énekeseink interpraetálják.

A zombori lyceumnak sikerült hazánk egyik leghíresebb s a külföld előtt is kiváló tehetségéről nagy hírű művészt, Szendy Árpád zongoraművészt, a budapesti zeneakadémia legmagasabb kiképzést adó zongoratanaszak vezetőjét megnyerni, hogy ugyanakkor, amideőn Budapesten a sorozatos előadások véget érnek, a hallhatatlan genie alkotásaiból két-három számot nálunk is bemutasson.

Az előadást a lyceum a városi színházban tartja meg október hó 29-én, amelyen Szendy Árpád Lisztől: Balladát, Tarantellát és egy magyar Rapszodiát ad elő. Basüldes Mariska, a budapesti Népopera énekművésznője pedig Liszt dalokat énekel. Hangversenyük az egész estét kitölti. A részletes műsört legközelebb adjuk.

Az előadásra szóló jegyek Schön Adolf könyvkereskedésében előjegyezhetők. Proscenium páholy 15 korona, páholy 12 kor., zenekari ülőhely 3 kor., zártszék az első 5 sorban 3 kor., támlásszék 6., 7., 8. sorban 2 kor. 40 f., körszék a 9., 10. sorban 2 korona. A karzati ülő- és állóhelyeket a lyceum vezetősége fentartotta a tanuló ifjúságnak s a jegyek a felkérendő igazgatóságok útján árusítatnak el. A páholybérleők elővételi joga október hó 15-ig tartatnak fenn.

Kitüntetés. Ő császári és apostoli királyi felsége legfelsőbb elhatározásával Bruszt János overházi közgyámnak buzgó szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Adomány. Fodor Mihály p. ü. igazgató a zombori Jótékony Magyar Nőegyletnek 100 koronát adományozott, melyért az egyesület elnöksége ez uton mond hálás köszönetet a nemesszívű adományozónak.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ujhelyi Géza bajai és Malissa Ignác zentai állami elemi iskolai tanítókat eddigi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett igazgató-tanítókká kinevezte.

Bucsubankett. A zombori állam-építészeti hivatal mérnökei és a zombori mérnök-asztaltársaság folyó hó 16-án este bucsuztak két nyugalomba vonult érdemes és kiváló kartársuktól: Kohut Henrik műszaki tanácsostól és Pálffy Dezső főmérnöktől. A bucsulakomán a két ünnepelt kartársain kívül számos jóbarát vett részt, akik közül néhányan messze vidékről keresték fel az ünnepeltek, hogy irántuk érzett nagyrabecsülésüknek kifejezést adhassanak. Az est folyamán a kartársak nevében Sztankovits György műszaki tanácsos köszöntötte az ünnepelteket, akiket meleg baráti érzéstől áthatott és mély gondolatokban gazdag beszéddel bucsuztatott el. Kohut Henrik és Pálffy Dezső pedig meghatva, keresetlen közvetlenséggel mondott a meleg ünneplésért köszönetet. Ünneplők és ünnepeltek a mérnöktársaságtól már megszokott kitünő hangulatban voltak együtt világos hajnalig és szelletes tósztokkal igyekeztek a válás keserű óráit megédesíteni. Mind a két ünnepelt közbecsülésnek és tiszteletnek örvend s városunk társadalmában előkelő pozíciót foglal el, akinek a köz érdekében kifejtendő munkásságát remélhetőleg a jövőben sem fogjuk nélkülözni.

Eljegyzés. Lalin János Mozsor község jegyzője eljegyezte Nonnenmacher Endre titeli nagykereskedő leányát, Arankát.

Dalestély. A zombori iparos dalárda folyó évi október hó 1-én az ipartestület összes helyiségeiben tartja második alapszabályszerű dalestélyét. A műsört lapunk legközelebbi számában hozzuk.

Gyász eset. Mint részvétellel értesülünk, Bertolino Sándor, Bács-Bodrog vármegyének nyugalmazott tb. főjegyzője, kit a vármegye szolgálatában kifejtett buzgó tevékenységeért a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntetett ki, folyó hó 16-án 76 éves korában elhunyt. Temetése 17-ikén d. u. nagy részvétellel ment végbe. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: Bertolino Sándorné szül. Berényi Vilma mint özvegye, ugy a maga, valamint dr. Buják Józsefné szül. Raab Margit férjével, Sauer Sándorné szül. Raab Jolan férjével mint unokái, Buják Edith, Pali és Erzsike mint dedunokái, ugyszintén az összes rokonok nevében is a legmélyebb fájdalommal jelenti, hogy felejthetetlen férje, illetve nagytatyjuk és dédatyjuk Bertolino Sándor Bács-Bodrog vármegye nyug. tb. főjegyzője, a Ferenc József-rend lovagja folyó évi szeptember hó 16-án éjjeli 1 órakor, életének 76-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A megboldogultnak földi porai folyó évi szeptember hó 17-én délután 5 órakor fognak a gyászházban (Deák Ferenc körút 14. sz.) a római katolikus egyházi szertartás szerint beszenteltetni és utána a szent Rókus temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi szeptember hó 18-án délelőtt 8 órakor fog a helybeli római katolikus plébániatemplomban a Mindenhatóknak bemutatatni. Zombor, 1911. évi szeptember hó 16-án. Áldás emlékenek! Béke hamvainak!

Scheib István, zombori asztalos mester folyó hó 14-én életének 54-ik évében rövid szenvedés után elhunyt s földi porait folyó hó 16-án délután kísérték örök nyugvó helyére.

Szüreti mulatság. A zombori öszmunkásság folyó hó 24-én — Répits István-féle vendéglő kerthelyiségeiben — szüreti mulatságot rendez. Belépőjegy személyenként 1 korona. Családjegy 2 korona 60 fillér. A tiszta jövedelmet a Zomborban felállítandó Munkás Othon alap javára fordítják.

A Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság folyó hó 14-én tartotta meg az első, őszi választmányi ülést. Vértesi Károly elnök jelentette, hogy a Zombori Takarékpénztár száz koronát adományozott az Irodalmi Társaság céljaira, Türr Antal pénztárnok pedig előadta, hogy Baja város, Nádaj és Martonos községek 3 évi kötelezettséggel az Irodalmi Társaság pártoló tagjai lettek. Az évi rendes közgyűlés hatánapját október 14-re tűzték ki délután 6 órára. A választmány dr. Pataj Sándor főtitkárt kiküldte Leiningen törökbecsei szobrának leleplezési ünnepélyére, majd folyó ügyeket intézett el s a Zomborban felállítandó Erzsébet királyné szobrára 10 koronát adott.

10 hetes tanfolyamok. A Zomborban fennálló Bácsmezei nőipariskolában 1911. évi október hó 2-án két új tanfolyam kezdődik. Az egyik ingyenes fehérművarrási kurzus, hetenként háromszor délután 2—4-ig, tandíj semmi, beiratási díj 3 korona. — A másik lukszus kézimunka és felsőruhavarrási kurzus, szintén hetenként háromszor délután 1/2—1/5-ig, beiratási díj 3 korona, tandíj 20 korona. Beiratkozni mindennap lehet d. u. 2—5-ig az iskola helyiségeiben (Husvéth ház).

Egy nyomdatulajdonos csődje. Rajkovits Károly bajai nyomdatulajdonos, a Bajai Közlöny kiadója ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnokká dr. Sándor Imre ottani ügyvédet nevezték ki. Rajkovits, aki a legrégebb bajai nyomdának a tulajdonosa, már rég küzd anyagi zavarokkal. A nyomda bukásával a város legrégebb lapja, a Bajai Közlöny is megszűnik.

Kinevezés. A temesvári kir. főügyész Kuluncsics Antal zombori kir. törvényszéki szolgát a lugosi törvényszéki fogházhoz örmesterre nevezte ki.

Obecse képviselője meghalt.

Radovánovics György, az obecsei kerület országgyűlési képviselője péntek este Budapesten meghalt. Egy héttel ezelőtt vitték föl Ujvidékről. A Herczel-szanatóriumba szállították, ahol Herczel tanár szerdán vakbél-operációt hajtott rajta végre. Baját hashártyagyulladás föllépése komplikálta s a beteg pénteken este hat óra után meghalt. Holttestét Ujvidékre szállították. Radovánovics, ki már a szabadalypártnak is tagja volt, a legutolsó választáson munkapárti programmal Visontai Somát buktatta ki. Radovánovics 1852-ben Ujvidéken született, hol atyja polgármester volt. Az elhunyt mint ügyvéd és a görög keleti szerb egyház tagja tevékeny szerepet játszott. A képviselőházban mint a nemzeti munkapárt tagja, az igazságügyi bizottság tagja volt.

Értesítés. A zombori kaszinó egyesületi dalárda elnöksége értesíti a dalárda tagjait, hogy a gyakorló órák megkezdődnek. Es pedig szerdán I. és II. bass, hétfőn I. és II. tenor, pénteken összpóba. A szoprán és alt minden kedden délután fél 6 órától fél 7-ig tart gyakorló órákat.

Az Irodalmi Társaság közgyűlése. A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság Zomborban, 1911. évi október hó 14-én délután 6 órakor a Polgári Kaszinó tanácstermében VI. rendes közgyűlését tartja a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. Pénztárosnak a felmentvény megadása. 6. Költségvetés előirányzata. 7. Számvizsgálók választása. 8. Indítványok, melyek az elnökhöz 8 nappal előbb nyújtandók be. 9. A jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése.

A novemberi nagy üstökös.

A tudósok azt mondják, hogy az idén novemberre megérkezik a gyönyörű nagy, szabad szemmel is látható üstökös, név szerint az 1911. c üstökös vagy felfedezőjéről nevezve el a Brook-féle üstökös. Megfelelő számmal ezt a fényesnek ígérkező üstököszt valamennyire már most is lehet látni. A hozzávaló számszámhoz elég könnyű hozzájutni, mert mindössze csak egy 3-4 hüvelykes messzelátóról volna szó. Akinek már 6 hüvelykes nagyítója van, az a Brook-féle üstököszt már ma olyan nagynak láthatja, mint amilyenek a múlt év tavaszán a Halley-üstökös mutatkozott, azzal a különbséggel, hogy a Halley-üstököszt a szürkület egén csak halványan lehetett látni, míg a Brook-féle üstökös a legsötétebb éjjelen is megfigyelhető. Az embernek a zenithen levő Hattyu-csillagzatot kell keresnie. A keresztalakú Hattyu-csillagzat legfényesebb csillaga: a Deneb, mely mellett balra ott van az üstökös ködfoltja, már most is jól megkülönböztethető maggal. Már augusztus elsején nagyobb fénye volt a Brook-üstökösnek, mint ugyanezen naptávolságban a Halley-félének. Az üstökös pályaszámítása szerint novemberben kerül napközbe és akkorra nemcsak a tudósoknak lesz alkalmuk revideálni az üstökös fénytümenényeinek törvényeit, de egyúttal a nagy közönség is olyan impozáns természeti tümenényt lát, mint amilyenhez 1882 óta, tehát három évtizede nem volt szerencséje.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara folyó hó 22-én, pénteken délután 2 órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart.

Agyonverte az apját. Sankovits András bezdáni földműves a napokban részegen tért haza és egy karóval verni kezdte a feleségét. Tizenkilenc éves András fia, az anyját védeni akarván, a kezében lévő ásót apja elé tartotta, de az tovább is ütötte az asszonyt. A fiu fölháborodásában az ásóval fejbévágta az apját, aki rögtön meghalt. Az apja gyilkosává lett fiut letartóztatták.

Jubileum. A cservenkai ipartestület folyó évi szeptember hó 24-én üli meg fennállásának 25-ik évfordulóját.

Verekedés. Kolompár Antal és Kolompár János Topolya község határában tartózkodó vándorcigányok valami csekélység miatt összeszólalkoztak. A vita hevében Kolompár Antal egy nehéz vasüllővel úgy vágta fejbe Kolompár János rokonát, hogy az összeesett. Kolompár János sérülése súlyos, azonban nem életveszélyes. Kolompár Antal ellen a vizsgálat megindult.

Hálátlan cseléd. Pataki János topolyai birtokos a napokban, amint Németh Pál cselédjével a csöves kukoricát a szálásra hordta, utközben, mivel cselédje nem a rendes uton ment, figyelmeztette, hogy sokkal könnyebben halad a jó uton, s menjen azon. E figyelmeztetésre a cseléd gazdájának a leggorombábban felelt vissza, miért is Pataki a cselédet ezen tettéért megdorgálta. Németh a dorgálást azonban nem hagyta szárazon. Midőn a kukoricát rakták le a kocsirol, felkapott egy szalmahordó rudat s gazdáját úgy fejbe csapta, hogy azt a vér azonnal elborította. Pataki a cselédje ellen súlyos testi sértésért a járásbírósnál a feljelentést megtette.

FENYVESI SAROLTA fűzőkészítő Bajáról október hó 5-én Zomborban lesz, kéri a hölgyközönséget, illetve mélyen tisztelt vevőit, kiknek kívánságára szívesen teszi tiszteletét, hogyha óhajtanak nála fűzőt rendelni, szíveskedjenek **bajai címére,** vagy **Hirth János** ur és **Matuschek Béláné** divatüzlete címén **Zombor** (Kossuth-utca) vele tudatni. 5-1

C S A R N O K.

Vallomás.

(Vége.)

— Kell, el kell mondanom. Még van bennem elég erő. Elment az én testvérem idegenbe, hogy térítsen, hogy vallást hirdessen. De nem a Mózesét. Jaj! Jaj! Nem a Mózesét. És még meg is írta ezt annak a jámbor, istenfélő embernek, apánknak. Ő bezárkózott szobájába. Nem láttuk, amíg meggyászolta fiát. Hamun ült, hamut szórt fejére, megnövesztette haját, szakállát, viz nem érte testét. Mikor letelt az idő, szánalom volt ránézni. Ha látta volna az a . . . hitehagyott, mivé tette az apánkat. Összeroskadt a nagy szál ember, összegörnyedt, szeme fénye kiapadt a sok sirástól. De hát iszonyu is lehet az apának, ha úgy hal meg a fia. Az enyém csendesen mulott ki, te temetted el, s még sem tudtam megnyugodni soha. Hátha a halálok legesunyábbikával halt volna, mint Áron.

Az emlékezés könyeket hullatott a lábamban égő, beesett szemekből. Sietett megmagyarázni éleztékenyülése okát.

— A fiamat siratom, rabbi.

— Tudom, — mondá csendesen az ősz pap, s az ő hosszú szakállán is végigpergetek a könyvek. Ő azt az eltévedettet siratta, aki jajgatva fogja érezni Jehova sujtó kezét.

— Nem beszélünk többet róla, — folytatta a beteg — nem említettünk egymásnak nevét. Néha jött levél tőle idegen, messze országokból s én visszaküldtem felbontatlan neki. Végre elmaradtak ezek is. Én megházasodtam, fiam lett, s az öreg Náhán unokájában lelte vizsgálatát. De én azért láttam visszatérni barázdált homlokára a gondot, szemeit néha kérdőleg, fájdalmasan emelte rám, én hallgattam és lesütöttem szemem. Meghalt . . . Ugy-e jól tettem, rabbi? Te szent vagy, te tudod a parancsolatot. Ugy-e jól tettem. Hazudsz! A szivemben itt, mar valami. Csitítsad le, ha tudod, szent ember!

A felindulástól eszméletét veszítette a beteg, összefüggéstelen szavakat suttozott. Aztán felnyitotta újra szemét, csodálkozva hordozta körül tekintetét.

— Te vagy az apám? — kérdezte halalkan. — Áron meghalt, igazán meghalt . . .

Bocsássunk meg Áronnak . . . Aztán vadul kiáltott újra fel: Nem, ne említse senki az én házamban Áron nevét.

Az ősz rabbi gyöngéden följe hajolt.

— Fiam, térj magadhoz. Én vagyok itt, a Jehova szolgálója. Mondd el töredelmesen, ha nyomja valami a lelkedet, s könnyebb lesz a halál.

A beteg föleszmélt. Fáradtan leeresztette karjait, s megnyugodva beszélt tovább.

— Különbben boldogan éltünk. A fiam volt minden örömünk. Te ismerted őt, te tudod, mi volt ő nekünk. Egy napon atyámhoz kifáradva, elrongyolva jött egy ember. Levelet hozott neki. Megmondta, hogy Áron visszajött, a halál csiráját hozva az idegen világrészből magával. Halálán van. Apját és testvérét szeretné még látni. Hogy könyörgött a levelében is. Bocsássunk meg neki, hogy elhagyta Jehovát, de neki szeretetre vágyott a szíve, s a szeretetre az a másik vallás tanítja. Napjai vannak csak hátra, boldog, hogy életét a szeretet igéinek hirdetésére áldozhatta. Megnyugvással várja a halált, csak egy vágya volna, ha látná, hogy bocsánatunkat viszi a sirba magával. Csak ölelő karunk melegét érezné még egyszer. Atyám meggörnyedve hallgatta fia utolsó kérését. Keze reszketett, amint a levelet forgatta, a betűt nem látta rajta világtalan szeme. Mély sóhaj tört fel kebléből, hozzám jött, könyörögve nézett reám, s reménykedve kérdezte: Mit teszünk fiam? — Én könyörtelenül feleltem reá: Áron meghalt. Áron rég nem él már nekünk! — Az apa csendesen roskadt össze, lemondóan, s ettől fogva nem láttuk mosolyogni többé.

A beteg újra kifáradt. Hosszu pihenőt tartott, az éneklő asszonyok jajgatása is megszűnt. Halk mormolásuk hallatszott csak.

— Ezután jött a bűnhődés. A boszúálló Jehova keze sujtott le rám. Elvette egyetlen örömömet, meghalt a fiam. Az unokát követte nemsokára az öregapa is. Utolsó szava az Áron neve volt az ajkán. Ő, aki már évek óta elfeledte a nevetést, boldog mosolylyal halt meg. Talán az ő fia jelent meg neki, aki a szeretet Istenét hitte. Én pedig egyedül maradtam. Nagy keservemmel, nagy kinommal. Ez az utolsó óráim, necked megmondom, hogy jobb az Isten, aki szeretni tud. Az nem mérte volna rám csapásokat. De Jehova boszút állott rajtam. És van-e benne igazság? Mond, van-e? Az ő nevében követtem el a bűnt, s ő büntet érte. Pedig nem tettem mást, mint nem szerettem. Pedig nem gonosz volt a szívem, csak kemény . . .

Glaser Lévi üvegesedő szemmel bámult maga elé. A halálverejték egyre gyöngyözött homlokán. Az öreg rabbi megindulva törülgette a hideg izzadságot róla. Már a haldoklóért való imához akart fogni, mikor még egyszer megszólalt a beteg:

— Ennyi szenvedés . . . Ennyi csapás . . . Jehova, Jehova, erős a Te karod és kegyetlen. Én ember voltam és keményszívű. Te Isten vagy és Te sem tudtál irgalmas lenni . . .

A haldokló arcán egyszerre elsimulnak a fájdalom barázdái, s csendes, derűs mosoly árad szét rajta. Tulvilági látományai vannak. Kezét végső erőlködéssel előre nyújtja, mintha éríteni akarna valakit.

— Fiam, edes fiam, — suttozta boldogan. Eljöttél, hogy még egyszer láthassalak. Ki hozott? Te? Te? Áron, te vagy? Te szeresz boldogságot nekem, akit megtagadtam, akit eltasztottam. Óh! milyen boldogság szeretni, megbocsátani. Nagy a te Istened, aki megengedi, hogy szeressed ellenségedet. Aki ide küldött téged, hogy utolsó percemben fiamat láthassam általad. Oh, mily boldog vagyok. Köszönöm, szeretetnek Istene! Köszönöm szeretetnek prófétája, Krisztus!

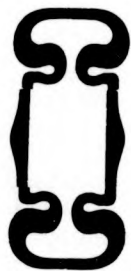
Glaser Lévi mosolylyal az ajkán adta ki lelkét. Az ősz rabbi csendes megilletődéssel állott mellette. Fehér szakállán lassan pergetek végig könyei.

— Szeretet prófétája Krisztus! — suttozta halalkan. — Megbocsájtja-e a büntetést Jehova neki?

Báró Nyáry Albert.

Aki legjobban szer-
 :: készített, ::
 teljesen függet-
 len nagy napilapot jártni
 óhajtt,
 :: fizesse elő ::

Az Ujság-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
 Félévre . . . „ 14.—
 Negyedévre . . . „ 7.—
 Egy hónapra . . . „ 2.20

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
 28—32—36 oldal. Vasárnap és
 ünnep-
 napokon **60—100** oldal.

MEGRENDELÉSI CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala
 BUDAPEST, VII. ker., Rákóczi-ut 54-ik szám.

**November 1-ére
 KIADÓ LAKÁS.**

A Gazdasági Egyesület házának Kules utcai részén egy **4 lakószoba, előszoba, fürdőszoba** és megfelelő mellékhelyiségeiből álló emeleti lakás kiadó. Bővebb értesítés nyerhető *—3

CSÁVOSI LAJOSNÁL ZOMBOR.

Eladó üzletberendezés.

Egy szatócsüzlet-berendezés, állványok és a hozzá való felszereléssel az üzlet feladása miatt eladó. Bővebbet **Lugumerszky P. Szvetozár** fűszerüzletében. 3—2

Eladó fűszerüzlet.

Egy jóforgalmu, 14 év óta fennálló, nagy vevőkörrel bíró fűszerüzlet berendezéssel és raktárral jutányos áron eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában. 1

33627. szám
 alisp. 1911.

Eladó vagy bérbeadó ház.

Csonoplyán 3 utcai, 1 udvari szoba, 1 bolti helyiség, 2 konyha, 2 pince, 2 kamra és 1 félszerből álló sarokház kerttel együtt, a hol eddig is üzlet volt, örökáron eladó vagy több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Hoffmann Mihály,
 — csonoplyai lakos. — 3—2

Haberfeld Samu 25—10

FOGTECHNIKUS,

budapesti egyetemi tanárok volt I. assistense
Dr. FELES lakásán.

Értesítés.

Van szerencsém a t. vadász uraknak szives tudomására hozni, hogy m. kir. lőporárudámban sajátkezűleg töltött kész és üres valódi **angol Eley** és **Hirtenbergi** töltények mindenkor kaphatók.

Magamat a t. vadász urak szives figyelmébe ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Lugumerszky P. Szvetozár
 Zombor, Kossuth L.-utca, a nagy tózsde mellett.

*
Kitünő téli szalámi kilója 4 kor. 80 fillérért kapható. ::

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A zombor—óbecsei törv. közut Kula községen átvonuló 41.5—43.364 km. szakaszának helyreállítása, illetve átépítésére vonatkozó munkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

1. Ezen ut átépítésnél a következő munkák fognak vállalati uton biztosítani:

- a) bontási, kövezési és padkarendezési munkák;
- b) kő, kavics és kötőanyag beszerzése.

Az egyes munkálatokra (munkanemekre) külön-külön is lehet ajánlatot tenni, de az egész munkálatra együttes ajánlat is tehető.

2. A munka teljesítésének határideje hat hét, amely időbe a november 1-től március hó 1-ig terjedő téli időszak nem számítatik be.

3. Az ajánlatok egységárral teendők; százalékos árendedményt vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.

Ajánlat a 33627/alisp. 1911. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt zombor—óbecsei törvh. közut Kula községén átvonuló 41·5—43·364 km. szakaszának helyreállítása, illetve átépítésére vonatkozólag kiírt munkálatokra (cikkekre, anyagokra).“

A kőanyagokra csakis a költségvetésben és a vonatkozó részletes feltételek 2. §-ában körülírt minőségű kőekkel tehető ajánlat. Az ajánlott kőanyag mindegyik fajtájából az ajánlattevő pecsétjével ellátott 2—2 db minta is bemutatandó. Amennyiben a bemutatott kőanyag a budapesti kir. József műegyetem laboratóriumával kapcsolatos kísérleti állomás által már megvizsgáltott, az ajánlathoz ezen hivatalos vizsgálatról kiadott bizonyítvány, illetőleg ennek hiteles másolata is csatolandó.

Csatolandó továbbá az ajánlati költségvetés, melynek megfelelő rovatába úgy az egységárak, mint a tételek összege is feltüntetendő és aláírandó, a fűzőzsinór vége pedig ajánlattevő pecsétjével lepecsételendő.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1911. évi október hó 7-ik (szombat) napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1911. évi október hó 6-ik (péntek) napjának délelőtti 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenytárgyalás Zomborban a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1911. évi október hó 7-ik (szombat) napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni; a versenytárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A munkálatokra (szállításra) vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek és részlettervek, az ajánlati költségvetés, rajzok, minták és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta, az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhető be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

10. A munkálat (szállítás) elnyerője — az ide vonatkozó munka (szállítási) feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a munkálathoz szükséges anyagokat (a szállítandó anyagokat) pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése és ipara révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

11. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

12. A munkálat (szállítás) odaitélése felett döntő hatóságok részére fenntartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1911. évi szeptember hó 6-án.

Alispán szabadságon, főjegyzői állás üresedésben:

Dr. DEÁK s. k.,
főügyész.

!!MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!!

Mielőtt gazdasági motort eséplők, szecs kavágók, morzsolók, darálók és kisipari gépek hajtására venne, okvetlen kérjen ajánlatot 50—34

VARGA N.

gépműhelye

ZOMBOR, Militicsi-utca 11.

saját rendszerű és saját készítményű

!! nyersolajmotorról !!

Legolcsóbb üzem és a legolcsóbb motor a világon!

Üzemköltség lóerőóránként 1 fillér!!

4857. sz. 1911.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye palánkai járásához tartozó Palánka községében megüresedett I. segédjegyzői állásra, valamint az ezen állás betöltése folytán netán megüresedő II. segédjegyzői állásra, úgy az annak betöltése folytán esetleg megüresedő I-ső községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ban előirt képesítésüket, valamint eddigi működésüket és a német nyelvben való jártasságukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **foljó évi szeptember hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező vagy hiányosan felszerelt kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Az I-ső segédjegyzői állás javadalmazása: évi 1500 korona fizetés és 300 korona lakbér.

A II-ik segédjegyzői állás javadalmazása: évi 1500 korona fizetés, 300 korona lakbér és 200 korona állami kiegészítés.

Az I-ső irnoki állás javadalmazása pedig: évi 900 korona fizetés és 200 korona lakpénz.

Ezen I-ső irnoki állásra pályázóktól a segédjegyzőkre nézve előirt fentebbi minősítés igazolása nem kívántatik meg.

A választás napját később fogom kitűzni.

Palánka, 1911. szeptember hó 13-án.

Z s i g m o n d,
főszolgabíró.

ELADÓ HINTÓ.

3—2

Elköltözés fekete hintó miatt egy

előnyös árért eladó. Mag. tekinthető: Spitzer Lajosnál, Apatin.

SÖRCSARNOK ÁTVÉTEL.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek
!!! becses tudomására hozni, hogy a !!!

CSITAONICZA sörcsarnokot

átvettem, azt teljesen ujonnan átalakítva,
1911. évi szeptember hó 12-én **megnyitottam.**

**Kitűnő konyha, valamint friss PILSENI
SÖR állandó csapolása. A bon-
nensek elfogadtatnak.**

**Naponta választékos 3-2
:: villás reggeli. ::**

A nagyérdemű közönség becses pártfogását
!!! kérem, maradtam teljes tisztelettel !!!

SZAKÁCS ANTAL, vendéglős.

A szőlőbirtokos urak figyelmébe!!

Alulírott hajlandó vagyok egész évi felügye-
letet bárkinek szőlőtelepén a legmérsékeltőbb
fizetés mellett elvállalni: a munkások szak-
szerű és legjobb metszési rendszerre való
betanítását, az egész évben előforduló szőlő-
betegségek ellenőrzését, a borok szakszerű
kezelését, szőlőterületeken és gyümölcsösök-
nél, kellő legjobb trágyázás módját, gyümölcs-
kertek szakszerű beültetését, nagyobb szőlő-
!!! telepek fölmérését és betelepítését. !!!

**Ugyanitt kapható igen finom,
erős gyökeres szőlővessző is.**

8000 Olasz rizling	ezre	26 K
7500 Kövidinka	"	26 K
1500 Magyarádi, v. mustos fehér	"	26 K
2000 Nagyburgundi	"	26 K
1000 Szlankamenka	"	27 K
Erős almafa ojtványok	drbja	50 f.
" sárgabarack	"	50 f.
" cseresznye	"	50 f.
" meggy	"	50 f.
" papírhéju dió	"	40 f.
A legfinomabb francia őszibarack- fajták	"	40 f.
Szállás- és majorokhoz ültetendő eperfák	"	26 f.

6-2 Szíves megkeresést kér:

Körössy János **végzett**
szőlőkezelő,

**:: u. p. Sebesics megálló ::
Szabadka és Tavankút közt.**

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

32729. szám

alisp. 1911.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági közutain az 1911. évben általános terítéssel kapcsolatosan végrehajtandó hengerelési munkálatokhoz szükséges kötő- és fedőanyag szállításának biztosítása céljából nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. Szakaszonként összesen mintegy 12 km. hosszban végrehajtandó hengerelési munkálatokhoz 549 köbméter kötőanyag és 828 köbméter fedőanyag irányoztatott elő.

Kötőanyagul bányakavics, rostaalj vagy zuzalék Helembai vagy ehhez hasonló minőségű bányakavics vagy kavicsos homok; fedőanyagul pedig iszapmentes durva szemű folyamhomok vagy kvarcos és kavicsos bányahomok szállítandó.

2. A szállítás sorrendjét a zombori m. kir. államépítészeti hivatal állapítja meg.

Minden egyes utszakaszra a szükséges kötő- és fedőanyag szállítását tartozik vállalkozó a felhívás vételétől számított 8 (nyolc) nap alatt befejezni.

Ajánlatok ezen összes munkálatokra együttesen teendők; munkanemenkint külön-külön tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

3. Az ajánlatok egységárrakkal teendők; százalékos árendedményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.”

Ajánlat a 32729. alisp. 1911. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt és a törvényhatósági közutak hengereléséhez szükséges kötő- és fedőanyagok szállítására.

4. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1911. évi szeptember hó 25-ik (hétfő) napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

5. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1911. évi szeptember hó 25-ik (hétfő) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

6. A versenyárgyalás Zomborban a vármegyei székházépület I. emeleti kistermében 1911. évi szeptember hó 26-ik (kedd) napján délelőtti 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

7. A szállításra vonatkozó általános és részletes feltételek, anyagelosztási kimutatások és az ajánlati minta is a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt d. e. 8-12 óráig tekinthetők meg.

Az ajánlati minta nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház, II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhető be.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. A szállítás elnyerője — az ide vonatkozó szállítási feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos vállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni; a szállítandó anyagokat pedig teljesen a magyar szent korona országai termelése révén tartozik beszerezni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

10. A szállítás odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1911. évi szeptember hó 5-én.

Alispán szabadságon, főjegyzői állás üresedésben:

Dr. D E Á K,
főügyész.